مجـــله‌ی توســعه‌ی آمـــوزش در علـــوم پزشــکی
دوره‌ی ۲، شماره ۳، پاییز و زمستان ۸۸، صفحات ۴۳ تا ۴۷

# مقایسه‌ی دو روش آموزش مهارت نگارش زبان انگلیسی با استفاده از email و آموزش سنتی

گیتی کریمخانلویی[۱]، دکتر فاطمه علی‌پناهی[۲]، دکتر نورالدین موسوی نسب[۳]
**نویسنده‌ی مسئول:** زنجان، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، دانشکده‌ی پزشکی، گروه زبان انگلیسی ghiti@zums.ac.ir

## چکیده

***زمینه و هدف:*** *پیشرفت‌های اخیر در تکنولوژی و تغییرات سریع در ارتباطات بر روی روش‌های تدریس و آموزش زبان انگلیسی تاثیر می‌گذارد. با پیشرفت ICT اکنون فرصت‌های زیادی برای اساتید زبان خارجی وجود دارد که بتوانند مهارت‌های زبان خارجی از جمله مهارت نگارش را تدریس نمایند. نگارش یکی از مهم‌ترین مهارت‌های ارتباطی و یکی از پیچیده‌ترین مهارت‌هاست که نیاز به تفکر و سازمان دهی دارد.*

***روش بررسی:*** *به منظور انجام این مطالعه ۳۰ دانشجو به طور اتفاقی از میان ۱۰۰ دانشجوی مرکز تحصیلات تکمیلی علوم پایه‌ی زنجان انتخاب شدند و به طور تصادفی به دو گروه شاهد و مداخله تقسیم شدند. گروه شاهد آموزش‌های لازم را به طور سنتی و در کلاس درس دریافت نمودند و گروه مداخله با استفاده از روش CMC آموزش داده شدند.*

***یافته‌ها:*** *آمار توصیفی مقایسه‌ی میانگین در گروه شاهد و مداخله مبین تفاوت قابل ملاحظه‌ای در میزان موفقیت در post test دو بود. میانگین نمرات گروه مداخله ۳۷/۸۵ و گروه شاهد ۳۲/۳۷ بود. به عبارت دیگر گروه مداخله دارای نمرات بهتری نسبت به گروه شاهد بودند.*

***نتیجه گیری:*** *نتایج نشان داد که نه تنها گروه مداخله دارای نمرات بهتری در مقایسه با گروه شاهد در post test بودند، بلکه تکالیف انجام شده‌ی آن‌ها بهتر و مفیدتر بود. روش آموزش نگارش با استفاده از کامپیوتر (CMC) می‌تواند روش مفیدی برای آموزش این مهارت باشد.*

***واژگان کلیدی: ایمیل، مهارت نگارش، نگرش***

## مقدمه

آموزش مهارت نگارش زبان خارجی به عنوان مشکل مهمی برای اساتید زبان خارجی در نظر گرفته می‌شود. اساتید زمان قابل توجهی را برای اصلاح نوشته‌های دانشجویان صرف می‌کنند (۲و۱). علی‌رغم این تلاش زیاد، نوشته دانشجویان از لحاظ ساختار گرامری، ساختار جملات و کاربرد لغات رضایت بخش نیست (۳). یکی از دلایل این مشکل آن است که دانشجویان انگیزه کافی را برای نگارش در زبان خارجی و نیز کنترل و هدایت نوشته‌های خود ندارند (۴). بر اساس نظر Gardner (۱۹۸۷) اگر فراگیران تمایلی برای یادگیری موضوعی نداشته باشند و یا فاقد انگیزه لازم

۱- دانشور آموزش زبان انگلیسی، مربی دانشگاه علوم پزشکی زنجان
۲- دکترای آموزش زبان انگلیسی، استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان
۳- دکترای آمار حیاتی، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی زنجان

[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]
[ DOR: 20.1001.1.22519521.1388.2.3.2.4 ]

باشند قادر نخواهند بود که آن مطلب را یاد بگیرند. داشتن انگیزه کافی باعث تسریع آموزش زبان خارجی می‌شود (۳). یکی از راه‌های ایجاد انگیزه بر طبق نظر تعیین تکالیفی است که دانشجو مسئولیت یادگیری خود را به عهده گیرد (۵). متون اینترنتی به طور کلی و ایمیل یا پست الکترونیکی در مفهوم خاص خود به عنوان ابزار آموزشی مناسبی برای مهارت نگارش در نظر گرفته می‌شود (۷و۶). دلایل زیادی برای استفاده از ایمیل و مزایای آن در فن نگارش ذکر شده است. با استفاده از ایمیل در کلاس درس، دانشجویان با ابزار ارتباطی که جزو مبانی قرن ۲۱ است، در جهان آموزش آشنا می‌شوند (۸). علاوه بر آن استاد یا معلم می‌تواند با یک یا گروهی از دانشجویان که در یک پروژه مشابه کار می‌کنند، مکاتبه کند. این وسیله ارتباط آسان‌تر و سریع‌تری را هم برای استاد و هم دانشجو فراهم می‌کند (۹). در استفاده از ایمیل ارتباط متقابل بین استاد و دانشجو دارای محدودیت‌های زمانی و مکانی خاص کلاس درس نیست (۱۰). هم‌چنین باید اشاره نمود که در این روش تکالیف انجام شده توسط دانشجویان به طور موثرتر قابل کنترل و بررسی می‌باشد و این امر بر اساس نام دانشجو، تاریخ دریافت و یا نام پروژه امکان‌پذیر است. استفاده از ایمیل در بررسی تکالیف محوله به دانشجویان از لحاظ زمانی مقرون به صرفه‌تر است و اساتید می‌توانند تکالیف و موضوعات کلاس را به صورت گروهی به دانشجویان ارسال کنند. دانشجویانی که مضطرب هستند با استفاده از ایمیل مهارت‌های نگارشی خود را پیشرفت می‌دهند و راحت‌تر می‌توانند در عدم حضور سایر دانشجویان سوالات خود را از طریق ایمیل از استاد بپرسند و نیز نظرات خود را بدون ترس و خجالت بنویسند. این امر باعث اعتماد به نفس و گسترش یادگیری می‌شود. مطالعات اخیر در آموزش زبان انگلیسی و کلاس‌های نگارشی که از ایمیل در کلاس استفاده می‌کنند، پیشنهاد می‌کند که دانشجویان ساکت، دانشجویان اقلیت و دانشجویان نگران یا خجالتی راحت‌تر در فعالیت‌های نگارشی شرکت می‌کنند. هم‌چنین همه‌ی آن‌ها دارای فرصت یکسان می‌باشند (۳). تاکنون مطالعاتی در مورد تفاوت بین دو سبک آموزش الکترونیک و سنتی انجام شده است (۱۱). ولی در مورد تفاوت بین دو روش سنتی و الکترونیک در آموزش مهارت نوشتن به زبان خارجی مطالعات اندکی انجام گرفته است. این مطالعه دارای هدف تعیین میزان موفقیت دانشجویان در مهارت نگارش زبان انگلیسی با استفاده از پست الکترونیک و مقایسه آن با روش سنتی است. برای نیل به این هدف تکالیف نگارشی دانشجویان در دو روش مورد مقایسه قرار گرفت. طبق اهداف مطالعه فرضیه‌های زیر مطرح شد.

تفاوت معناداری بین نمرات نگارش دانشجویان در گروه ایمیل و گروه آموزشی با استفاده از روش سنتی آموزش نگارش وجود دارد و نیز تفاوت معناداری در نگرش دانشجویان به مهارت نگارش با استفاده از ایمیل در مقایسه با سایر روش سنتی آموزش نگارش وجود دارد.

## روش کار

به منظور انجام این مطالعه ۳۰ دانشجو به طور تصادفی از میان ۱۰۰ نفر از دانشجویان مرکز تحصیلات تکمیلی علوم پایه انتخاب شدند و به طور تصادفی به گروه‌های شاهد و مداخله تقسیم بندی شدند. دوره آموزشی در مرکز کامپیوتر IASBS به مدت ۱۴ هفته و به مدت ۹۰ دقیقه در هفته انجام گرفت. این دوره‌ی آموزشی در مورد گروه شاهد در کلاس درس به مدت ۱۴ جلسه و ۹۰ دقیقه ارایه شد. در گروه شاهد پس از تدریس محتوای درس با استفاده از کتب مدنظر از دانشجویان خواسته شد تمرینات مربوطه را انجام داده و در کلاس ارایه دهند. اما در گروه مداخله پس از تدریس همان محتوا از دانشجویان خواسته شد که جواب تمرینات را با برنامه‌ی Word-Processor نوشته، با استفاده از ایمیل به اساتید ارسال نمایند. جواب تمرینات و چک کردن و اصلاح انشا به صورت غیر حضوری و



[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]

[ DOR: 20.1001.1.22519521.1388.2.3.2.4 ]

با استفاده از ایمیل انجام شد و به دانشجویان ارسال شد. بعد از آموزش‌های مورد نظر به دو گروه Post Test های یکسان ارایه شد و نتایج مقایسه شد. ابزار این مطالعه عبارت بودند از: تست Achievement که برای مقایسه‌ی مهارت کسب شده‌ی دانشجویان قبل و بعد از اتمام دوره انجام شد (جدول ۱) و تست نگرش Attitude که دوبار قبل از شروع و بعد از اتمام دوره اجرا شد (جدول ۲). هم‌چنین کتب مرجع مورد استفاده در دوره در دو گروه شامل کتاب‌های Ellen Barrett,۱۹۹۰ و Nancy White ۲۰۰۳بود.

## یافته‌ها

برای آنالیز داده‌ها از paired-t-testجهت مقایسه‌ی میزان موفقیت و نیز مقایسه‌ی نگرش قبل و بعد از دوره استفاده شد.

***جدول ۱: مقایسه‌ی میانگین نمرات (achievement) موفقیت در دو گروه شاهد و مداخله***

| | پیش آزمون | پس آزمون | p-value | df | p-value |
|---|---|---|---|---|---|
| گروه شاهد | ۲۹/۱+/-۱/۵ | ۳۲/۳+/-۱/۲ | P<۰/۰۰۰۱ | ۳/۲+/-۱/۳ | P<۰/۰۰۰۱ |
| **گروه مداخله** | ۲۸/۹+/-۱/۳ | ۳۷/۸+/-۲/۳ | P<۰/۰۰۰۱ | ۸/۹+/-۱/۶ | |
| **p-value** | ۰/۲۳۱ | ۰/۰۰۹۸ | | | |

مقایسه‌ی دو گروه در Pre Test در جدول نشان می‌دهد که نمرات دو گروه شاهد و مداخله تقریبا یکسان بود. و تفاوت معناداری بین عمل کرد دو گروه وجود نداشت. هم‌چنین آمار توصیفی مقایسه‌ی میانگین در گروه شاهد و مداخله مبین تفاوت قابل ملاحظه‌ای در میزان موفقیت در Post Test دو گروه می‌باشد. در دو گروه میانگین گروه مداخله ۳۷/۸۵ و گروه شاهد ۳۲/۳۷ بود. به عبارت دیگر گروه مداخله دارای نمرات بهتری نسبت به گروه شاهد بودند. در ارتباط با فرضیه‌ی دوم جدول زیر نشان می‌دهد که تفاوت معناداری در نگرش دانشجویان به مهارت نگارش در دو گروه در شروع دوره وجود نداشت. از تعداد کل دانشجویانی که پرسش‌نامه نگرش به آموزش نگارش با استفاده از email پر کرده بودند، ۷۶ درصد روش ایمیل را به روش سنتی ترجیح دادند.

***جدول ۲: مقایسه‌ی میانگین نگرش (attitude) دانشجویان به درس مهارت نگارش انگلیسی در دو گروه شاهد و مداخله***

| | پیش آزمون | پس آزمون | p-value |
|---|---|---|---|
| گروه مداخله | ۱۵/۹+/-۴/۵ | ۲۸+/-۷/۴ | P<۰/۰۰۰۱ |
| **گروه شاهد** | ۱۶/۱+/-۴/۲ | ۲۳+/-۷/۴ | P<۰/۰۰۰۱ |
| **p-value** | P>۰/۰۵ | ۰/۰۰۹۸ | |

جدول فوق نشان می‌دهد که نگرش دو گروه به مهارت نوشتن در پایان ترم تحصیلی به طور معناداری متفاوت بود. همان‌طور که جدول نشان می‌دهد میانگین نگرش در تست نهایی در گروه مداخله ۲۸ و در گروه شاهد ۲۳ می‌باشد.

## بحث

نتایج نشان داد که تفاوت معناداری در میزان موفقیت دانشجویانی که در مهارت نوشتن از ایمیل استفاده کرده‌اند و دانشجویانی که از روش سنتی آموزش نگارش استفاده کرده



[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]

[ DOR: 20.1001.1.22519521.1388.2.3.2.4 ]

بودند، وجود داشت. نتایج دال بر نمرات بالاتر و نگرش بهتر گروه مداخله در مقایسه با گروه شاهد بود. بنابراین مداخله‌ی انجام شده در گروه مداخله بر نگرش دانشجویان و عمل کرد آن‌ها در مهارت نوشتن زبان انگلیسی موثر بوده است. هم‌چنین این نتایج بیان‌گر علاقه بیشتر و توانایی بالا در مهارت نگارش زبان خارجی بود (۱۴-۱۲). لذا همان‌طور که Ellis می‌گوید داشتن علاقه و انگیزه‌ی بالا باعث موفقیت بیشتر در آموزش زبان خارجی می‌باشد (۱۴). به علاوه گروه مداخله نشان دادند که برای امتحانات نهایی آماده‌تر بوده و نمرات بهتری را نسبت به گروه کنترل کسب نمودند. گروه مداخله نه تنها دارای موفقیت بیشتر بودند، بلکه طول نوشته آن‌ها طولانی‌تر و بهتر و مفیدتر از گروه کنترل بود.

از تعداد کل دانشجویانی که پرسش‌نامه‌ی نگرش به آموزش نگارش با استفاده از email را پر کرده بودند ۷۶ درصد روش ایمیل را به روش سنتی ترجیح دادند. و علت‌های اصلی این برتری در روش را تحت عناوین زیر مطرح نموده‌اند:

روش نگارش با ایمیل باعث می‌شود که آنان احساس آرامش در نگارش داشته باشند. هم‌چنین بر اساس نتایج به دست آمده، آموزش الکترونیکی نگارش باعث ایجاد محیطی می‌شود که دانشجو عمیق‌تر فکر کرده و خلاقانه‌تر بنویسد. نگارش با ایمیل به دانشجویان فرصت فکر کردن درباره گرامر و نحوه صحیح نوشتن کلمات را امکان پذیر می‌سازد. به طور کلی نگارش می‌تواند روش بسیار مفید یادگیری در محیطی باشد که مورد حمایت قرار می‌گیرد. مهارت نگارش با ایمیل کمک می‌کند که دانشجو نقادانه تر و فعالانه بنویسد. نهایتا این که با ترکیب روش‌های ساختارگرایی با مهارت نوشتن مزایای زیادی برای اساتید و دانشجویان به دست می‌آید.

## نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج به دست آمده پیشنهاد می‌شودکه اساتید درس نگارش از تکنولوژی نوین در تدریس خود بهره گیرند چرا که استفاده از ایمیل در مهارت نوشتن زبان خارجی باعث می‌شود دانشجویان فعالانه‌تر و مفیدتر بنویسند. علت دیگر تاکید بر استفاده از ایمیل آن است که بر اساس اظهارات دانشجویان بسیاری از آنان ترجیح می‌دهند از ایمیل استفاده کنند زیرا می‌توانند راحت‌تر خلاقانه و مفیدتر بنویسند. پیشنهاد می‌شود از روش آموزش نگارش با ایمیل آن در کلاس‌های نگارش استفاده شود چون در این روش دانشجویان دارای فرصت‌های مساوی برای بیان نظرات خود می‌باشند. علاوه بر آن دانشجویان می‌توانند نظرات و نوشته‌های خود راذخیره نموده، آن‌ها را بارها اصلاح کرده، مرور کنند.

## منابع

1- Berge Z, Collins M. Computer-mediated communication and the online classroom in distance learning. Cresskill, NJ: Hampton Press; 1995.

2- Frizler K. The Internet as an educational tool in ESOL writing instruction. Unpublished Master's thesis, San Francisco State University. Retrieved from the World Wide Web in 1999: Avaiable from: http://thecity. sfsu. edu/~funweb/thesis.html

3- Gardner RC. Social psychology and language learning: The role of attitude and motivation. London; Edvard Arnold; 1985.

[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]

[ DOR: 20.1001.1.22519521.1388.2.3.2.4 ]

4- Barker T, Kemp F. Network theory: A postmodern pedagogy for the written classroom. In C. Handa (Ed). Computers and community. Teaching composition in the twenty-first century. Portsmouth, NH: Heinemann; 1990.

5- Chun D. Using computer networking to facilitate the acquisition of interactive competence. *System.* 1994; 22: 17-31.

6- Lee EK. Using E-mail in EFL Writing Classes. *The Internet TESL Journal.* 1998 Avaiable from: URL http://www.aitech.ac.jp/~iteslj/Techniques/Lee-EmailWriting.html

7- Oller J. Towards a theory of technology assisted language learning instruction *CALICO J.* 1996; 13: 19-43.

8- Kress G. English at the crossroads: Rethinking curricula of communication in the context of the turn to the visual. In G. E. Hawisher & C; 1999.

9- Philips M. Communicative language learning and the microcomputer. London: British Council; 1984.

10- Kelm O. The use of synchronous computer networks in second language instruction: A preliminary report. *Foreign Language Annals.* 1992; 25: 441-54.

11- Brierly B, Kemble I. Computers as a tool in language learning. New York: Ellis Horwood; 1991.

12- Mayer RE. Comprehension of graphics in texts: An overview. *Learning and Instruction.* 1993; 3: 239-45.

13- LeLoup JW, Ponterio R. Choosing and using materials for a 'Net' gain in foreign language learning and instruction. In V. B. Levine (Ed), Reaching out to the communities we serve. *NYSAFLT Annual Meeting Series.* 1996; 13: 23-32.

14- Warschauer M, Shetzer H. Internet for English teaching. Alexanderia, VA: TESOL Publications; 2000.

[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]

[ DOR: 20.1001.1.22519521.1388.2.3.2.4 ]